

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžf/73/2016
Identifikačné číslo spisu: 2014200238
Dátum vydania rozhodnutia: 15.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Kováčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2014200238.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: INGWE ANWARUNYA, s.r.o., so sídlom Priemyselná 786 Michalovce (predtým CARAT Distillery, spol. s r.o., Senecká cesta 23, 931 01 Šamorín), IČO: 36 272 612, právne zastúpeného: JUDr. Peter Rokaš, advokát, so sídlom Plynárska 1, 821 09 Bratislava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná č. 63, 974 01 Banská Bystrica o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100902/42304/2014/CI zo dňa 27. januára 2014 o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/49/2014 - 64 zo dňa 9. marca 2016 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/49/2014 - 64 zo dňa 9. marca 2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením krajský súd zastavil konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100902/42304/2014/CI zo dňa 27.01.2014, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Colného úradu Trnava č. 1095838/1/549354/2013 zo dňa 15.11.2013, ktorým bolo žalobcovi registrovanému ako prevádzkovateľ daňového skladu postupom v zmysle § 50 ods. 1 zák. č. 563/2008 Z.z. uložené, aby v prípade, že by súčet

-spotrebnej danie z liehu (ďalej len „daň“) ktorá vznikla uvedením alkoholického nápoja, ktorým je lieh (ďalej len „lieh“) do daňového voľného obehu daňovým subjektom v zdaňovacom období november 2013 a ktorá nebola zaplatená a

-dane pripadajúcej na celkové množstvo liehu, uvedené do daňového voľného obehu daňovým subjektom za zdaňovacie obdobie december roku 2013 (ďalej len „súčet nezaplatených dane“)

bol vyšší ako rozdiel sumy zloženej zábezpeky na daň podľa § 16 zák. č. 530/2011 Z.z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 530/2011 Z.z.“) a sumy zábezpeky na daň pripadajúcej na lieh prepravovaný v pozastavení dane sa zdržal uvedenia liehu do daňového voľného obehu za zdaňovacie obdobie december roku 2013 bez predchádzajúceho zloženia peňažnej sumy na uvedený účet správcu dane s použitím uvedeného variabilného symbolu tak, aby súčet

nezaplatenej dane bol vždy nižší alebo rovný ako súčet sumy zloženej zábezpeky na daň podľa § 16 zák.č. 530/2011 Z.z. (zniženej o sumu zábezpeky na daň pripadajúcu na lieh prepravovaný v pozastavení dane) a zloženej peňažnej sumy, nakoľko je dôvodná obava, že nesplattná alebo nevyrubená daň bude v dobe jej splatnosti a vymáhateľnosti nevyvožitelná alebo, že v tejto dobe vymáhanie dane spojené so značnými ťažkosťami.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že pôvodne Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 14S/49/2014 - 34 zo dňa 02.10.2014 zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného podľa § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy konania. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný odvolanie. Najvyšší súd SR uznesením č.k. 6Sžf/133/2014 zo dňa 27.1.2016 zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom mu uložil povinnosť skúmať splnenie podmienok súdneho prieskumu vychádzajúc z konkrétnych skutkových a právnych okolností každého prípadu. Z tohto pohľadu nariadil súdu prvého stupňa skúmať, či rozhodnutie Colného úradu Trnava a následne rozhodnutie žalovaného uplynutím časovej pôsobnosti, započítaním dane za sledované zdaňovacie obdobie nestratilo svoju účinnosť a až na základe zistených skutkových okolností posúdiť, či predmetné predbežné opatrenie bolo spôsobilé zasiahnuť do základných práv a slobôd žalobcu. Na základe pokynu Najvyššieho súdu SR Krajský súd v Trnave písomne žiadal v inom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 14S/88/2013 o zaslanie informácie kedy a akým spôsobom zaniklo predbežné opatrenie Colného úradu Trnava, t.j. rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu. Žalovaný listom zo dňa 24.9.2015 doručeným súdu 29.9.2015 (nachádzajúcim sa v spise 14S/88/2013 - 91) oznámil súdu, že rozhodnutie colného úradu - predbežné opatrenie bolo časovo obmedzené. So zánikom účinnosti rozhodnutia colného úradu, t.j. uplynutím posledného dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca, v ktorom bolo vydané prvostupňové rozhodnutie bol žalobca uzrozmeneý, v nadväznosti na čo žalobca podal žiadosť colnému úradu, aby peňažná suma zložená na základe účinkov predbežného opatrenia bola po strate jeho účinnosti použitá na úhradu priznanej spotrebnej dane za príslušné zdaňovacie obdobie (kalendárny mesiac).

V odôvodnení uznesenia krajský súd ďalej uviedol, že podľa jeho názoru v danom prípade došlo k strate účinnosti rozhodnutia colného úradu č. 1095838/1/398479/2013 zo dňa 15.11.2013 uplynutím posledného dňa mesiaca december 2012. Krajský súd na základe uvedenej skutočnosti dospel k záveru, že rozhodnutie, ktoré bolo predmetom súdneho prieskumu, resp. prvostupňové rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia zaniklo počas súdneho prieskumu a preto nemožno v danom konaní pokračovať a súd musí konanie zastaviť (R 11/2008). O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že v čase podania žaloby predbežné opatrenie - rozhodnutie Colného úradu Trnava č. 1095838/1/398479/2013 zo dňa 15.11.2013 stratilo účinnosť dňa 31.12.2013 a žaloba bola podaná až 31.03.2014.

Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. S poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 138/03-29 uviedol, že v prvom rade je potrebné zistiť, či rozhodnutie správneho orgánu, ktorého zákonnosť má byť preskúmaná súdom, môže zasahovať do základných práv a slobôd a pokiaľ je tomu tak v záujme zachovania práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky („ďalej len „ústava“) nemôže byť takéto rozhodnutie vylúčené zo súdneho prieskumu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či stratilo svoju účinnosť. V súvislosti s posudzovaním účinnosti predbežného opatrenia v čase jeho preskúmania upozornil žalobca na rozpor takéhoto postupu s právom účastníka na súdny prieskum rozhodnutí v zmysle článku 46 ústavy.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. V súlade s uvedenými prechodnými ustanoveniami najvyšší súd v danej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

V prejednávanej veci sa žalobca na krajskom súde domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo potvrdené predbežné opatrenie Colného úradu Trnava, ktorým správca dane podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona č. 563/2009 Z.z. žalobcovi ako prevádzkovateľovi daňového skladu uložil zdržať sa uvedenia liehu do daňového voľného obehu za zdaňovacie obdobie september roku 2013 bez predchádzajúceho zloženia peňažnej sumy na účet správcu dane, vo výške stanovenej predbežným opatrením.

V správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú súde zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu"). Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť (§ 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p.).

Podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Súde nepreskúmajú rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania (§ 248 písm. a) O.s.p.).

Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy).

Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje (čl. 20 ods. 1 ústavy).

Správca dane môže počas daňovej kontroly, počas určovania dane podľa pomôcok alebo pri miestnom zisťovaní na zabezpečenie ich účelu alebo ak je odôvodnená obava, že nesplatená daň alebo nevyrubená daň bude v dobe jej splatnosti a vymáhateľnosti nevyhnutne potrebné uložiť rozhodnutím daňovému subjektu, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo strpel, a to najmä, aby zložil peňažnú sumu na účet správcu dane (§ 50 ods. 1 písm. a) zákona č. 563/2009 Z.z.).

Správca dane predbežné opatrenie zruší, ak pominie dôvod, pre ktorý bolo uložené; ak pominul dôvod len sčasti, predbežné opatrenie sa zruší len čiastočne (§ 50 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z.z.).

Predbežné opatrenie stráca účinnosť dňom zaplatenia dane alebo daňového nedoplatku, a to aj vykonaním kompenzácie podľa § 55 ods. 7, alebo dňom vzniku záložného práva podľa § 81; o strate účinnosti predbežného opatrenia musí správca dane písomne upovedomiť daňový subjekt (§ 50 ods. 6 zákona č. 563/2009 Z.z.).

V prejednávanej veci bolo potrebné ustáliť, či rozhodnutie o predbežnom opatrení zakazujúce žalobcovi uvádzať lieh do daňového voľného obehu bez predchádzajúceho zloženia určitej peňažnej sumy na účet správcu dane, možno subsumovať pod negatívnu enumeráciu čl. 46 ods. 2 in fine prvej vety ústavy, pre tento prípad konkretizovanú výnimkami z generálnej klauzuly preskúmateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy podľa § 248 písm. a) O.s.p.

Základným výkladovým pravidlom pri aplikácii zákonmi stanovenej negatívnej enumerácie rozhodnutí orgánov verejnej správy vylúčených zo súdneho prieskumu tvorí sama ústavná zásada vyplývajúca z druhej vety článku 46 ods. 2 ústavy, podľa ktorej z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Ústavný text ďalej nerozlišuje medzi druhmi rozhodnutí, napr. z pohľadu ich predbežného alebo dočasného charakteru k právam dotknutých v konečných rozhodnutiach upravujúcich práva a povinnosti účastníkov správneho konania alebo iných osôb nimi dotknutých. Uvedené možno odvodiť aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), reprezentovanej napr. nálezmi ústavného súdu PL. ÚS 26/01, II. ÚS 50/01-50, III. ÚS 138/03. Za všetky možno citovať právny názor vyplývajúci z nálezov ústavného súdu č. k. II. ÚS 50/01-50 „..... v prípade, keď sa rozhodnutie správneho orgánu (bez ohľadu na jeho druh či formálne označenie) dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, z právomoci súdov nesmie byť vylúčené.“.

Z citovaného právneho názoru vychádzal aj najvyšší súd pri skúmaní dodržania zákonných podmienok krajským súdom pri vydaní odvolaním napadnutého uznesenia, predovšetkým vo vzťahu k zachovaniu vyššie uvedeného ústavne konformného výkladu ustanovenia § 248 písm. a) O.s.p.

Inštitút predbežného opatrenia podľa § 50 zákona č. 563/2009 Z.z. nepochybne zveruje správcovi dane pomerne široké oprávnenia na zásah do práv daňového subjektu. V prejednávanej veci bolo predbežným opatrením žalobcovi uložené zdržať sa uvedenia liehu do daňového voľného obehu bez predchádzajúceho zloženia peňažnej sumy na účet správcu dane. Takýmto spôsobom formulované rozhodnutie správcu dane, keď je žalobcovi uložená určitá peňažná povinnosť, resp. stanovený nejaký zákaz týkajúci sa výkonu jeho podnikania, možno podľa názoru najvyššieho súdu považovať za rozhodnutie týkajúce sa základných práv a slobôd, ktorého preskúmanie v zmysle čl. 46 ods. 2 vety druhej ústavy nesmie byť vylúčené z právomoci súdu, a to bez ohľadu na dočasný charakter tohto rozhodnutia.

Práve s poukazom na obsah povinností uložených napadnutým predbežným opatrením žalobcovi je podľa názoru najvyššieho súdu potrebné skúmať, či pri jeho ukladaní správca dane postupoval v súlade s platnou právnou úpravou, či boli dodržané zákonné podmienky na uloženie predbežného opatrenia a či pri rozhodovacom procese správnych orgánov oboch stupňov boli zachované práva daňového subjektu vyplývajúce s príslušnej právnej úpravy.

Najvyšší súd záverom poznamenáva, že otázkou prípustnosti súdneho prieskumu rozhodnutia o uložení predbežného opatrenia v súvislosti so správou daní sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal vo svojich skorších rozhodnutiach sp. zn. 4Sžf/70/2012 z 23. apríla 2013, sp. zn. 3Sžf/132/2013 z 3. júna 2014 a sp. zn. 3Sžf/50/2015 zo 7. septembra 2016, v ktorých najvyšší súd ustálil, že súdny prieskum realizácie uvedeného inštitútu správy daní, slúžiaceho na zabezpečenie riadneho výberu daní, je prípustný.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 vety druhej O.s.p. zrušil a vec podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom krajský súd preskúma zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia presvedčivo (§ 157 ods. 2 O.s.p.) odôvodní.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.